

LAUSUNTO

4.9.2024

Puolustusministeriö**Viite:** VN/12457/2021**Asia:** Lausunto luonnoksesta Yhteiskunnan turvallisuusstrategiaksi

SOSTE pitää hyvänä päivitettyä Yhteiskunnan turvallisuusstrategiaa, koska toimintaympäristö on muuttunut koronapandemian, Venäjän hyökkäyssodan, Nato-jäsenyyden, itärajan tilanteen ja digitaalisuuden lisääntymisen myötä. Turvallisuusstrategiassa kuvataan kokonaisturvallisuuden toimintamalli, jossa toimijoina mainitaan viranomaiset, elinkeinoelämä, järjestöt ja kansalaiset.

SOSTE ehdottaa, että koska järjestöjen rooli kokonaisturvallisuuden, varautumisen ja valmiuden toimijoina on vahva, eri toimialoilla toimivien sosiaali- ja terveysjärjestöjen tulisi näkyä painokkaammin ja läpileikkaavasti turvallisuusstrategian eri kohdissa. Lisäksi järjestöt tulee ottaa mukaan kokonaisturvallisuuden suunnitteluun sekä siihen liittyvään harjoitteluun.

OSA 1, Luku 2, kohta 2.7 Henkinen kriisin kestävyys, sivu 25

SOSTE ehdottaa, että 4. kappaleeseen tehdään lisäys: Sosiaali- ja terveyspalvelut sanoilla alkavassa lauseessa järjestöt-sana korvataan sanoilla ”sosiaali- ja terveysjärjestöt omalla ...”

OSA 1, Luku 5, kohta 5.3 Kansalaisyhteiskunta, sivu 44

SOSTE ehdottaa, että lisätään uusi 3. kappale:

”Järjestöjen osaamisen hyödyntäminen on järkevää yhteiskunnan häiriötilanteista tai poikkeusoloista selviytymisessä, koska järjestöt tavoittavat ihmisiä. Järjestöt voivat tuoda viranomaisyhteistyöhön kunnissa, hyvinvointialueilla, yhteistyöalueilla ja kansallisesti

- paikallistuntemusta ja kokemustietoa (tilat ja toimijat)
- käytäntöjä (ensiapu, etsintä, pelastus, ruokahuolto)
- psykososiaalisen tuen erityisosaamista (ystävä- ja muu tukitoiminta, humanitaarinen ja kriisiapu)
- henkilöresursseja (järjestöissä työskentelevät ja vapaaehtoiset)”

SOSTE ehdottaa 3. kappaleen loppupuolella olevaan lauseeseen, joka alkaa Järjestöt tuntevat...korvaamista seuraavalla lauseella: ”Järjestöt tunnistavat roolinsa ja tehtävänsä osana kokonaisturvallisuutta ja ne saavat tehtävän hoitamiseen tukea, koulutusta ja mahdollisuuksia harjoitteluun”.

SOSTE ehdottaa kappaleen viimeiselle lauseelle uutta muotoa: ”Julkinen sektori ja elinkeinoelämä tunnistavat järjestöt, ja niissä toimivat ammattilaiset ja vapaaehtoiset, keskeisiksi kokonaisturvallisuuden toimijoiksi.”

OSA 2 Otsikko Talous, infrastruktuuri ja huoltovarmuus, kohta 29. Julkisen hallinnon toimintaedellytysten ja palvelujärjestelmän toiminnan turvaaminen, Osio Toiminta-ajatus, sivut 100-102

SOSTE pitää tärkeänä, että turvallisuusstrategiassa nostetaan esille sosiaali- ja terveystalouden huoltovarmuus ja etenkin sosiaalihuollon osuus.

SOSTE ehdottaa uuden kappaleen lisäystä: ”Sosiaalihuollon toimet liittyvät kiinteästi ihmisten arkeen, heidän elintärkeisiin toimintoihinsa ja toimeentulon turvaamiseen. Erityisryhminä sosiaalihuollon huoltovarmuudessa korostuvat esimerkiksi kotona yksin asuvat, lastensuojelun asiakkaat, avohuollossa olevat ja asunnottomat.”

OSA 2 Otsikko Väestön toimintakyky ja palvelut, kohta 48. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen turvaaminen, Osio Toimijat, sivu 135

SOSTE ehdottaa, että tekstiin lisätään seuraavat kaksi kappaletta:

”Sosiaali- ja terveysjärjestöt huolehtivat haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten hyvinvoinnin turvaamisesta. Järjestöjen toiminta on laaja-alaista vapaaehtoistoimintaa sekä ammatillista osaamista esimerkiksi tiettyjen erityisryhmien tarpeiden tunnistamiseksi sekä ihmisten arjen sujuvoittamiseksi. Järjestöjen toiminta-alueena voi olla yhden kunnan tai hyvinvointialueen sijasta useita hyvinvointialueita tai jopa koko maa. Sosiaali- ja terveysjärjestöillä on edellytykset toimia yhteistyötahoina sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskuksille.

Tilannekuvan kerääminen ja viestintä on häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa tärkeää. Kun toimintaympäristöstä tai ihmisten arjesta tarvitaan ajankohtaista tietoa, voivat järjestöt toimia paikallisesti, alueilla ja valtakunnallisesti tilannetiedon tuottajina ja tiedon välittäjinä.”

SOSTE ehdottaa, että järjestöjen listaukseen tehdään lisäys: ”SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry, jolla on sosiaali- ja terveystalouden järjestöjä yhteen kokoava rooli Turvallisuuskomitean järjestöverkostossa.”

Lisätietoja:

erityisasiantuntija Anita Hahl-Weckström, anita.hahl-weckstrom@soste.fi, p. 044 770 0491

hallintojohtaja Ari Inkinen, ari.inkinen@soste.fi, p. 040 041 1690